

**Wydział Dziennikarstwa
Informacji i Bibliologii**
Uniwersytet Warszawski

inż. Adam Balcerzak

CMS i nawigacja stron

adam.balcerzak@uw.edu.pl

- Plik wp-config, plik .htaccess, pliki na serwerze, komunikacja serwer - > baza danych, komunikacja domena -> serwer, struktura plików i katalogów, struktura bazy danych w Wordpressie
- Panele administracyjne na hostingach – omówienie
- Ręczna instalacja Wordpress na serwerze dedykowanym
- Ręczna instalacja Wordpressa na serwerze współdzielonym
- Instalacja Wordpress – serwer współdzielony cPanel
- Instalacja Wordpress – serwer współdzielony DirectAdmin

Komunikacja domena -> serwer

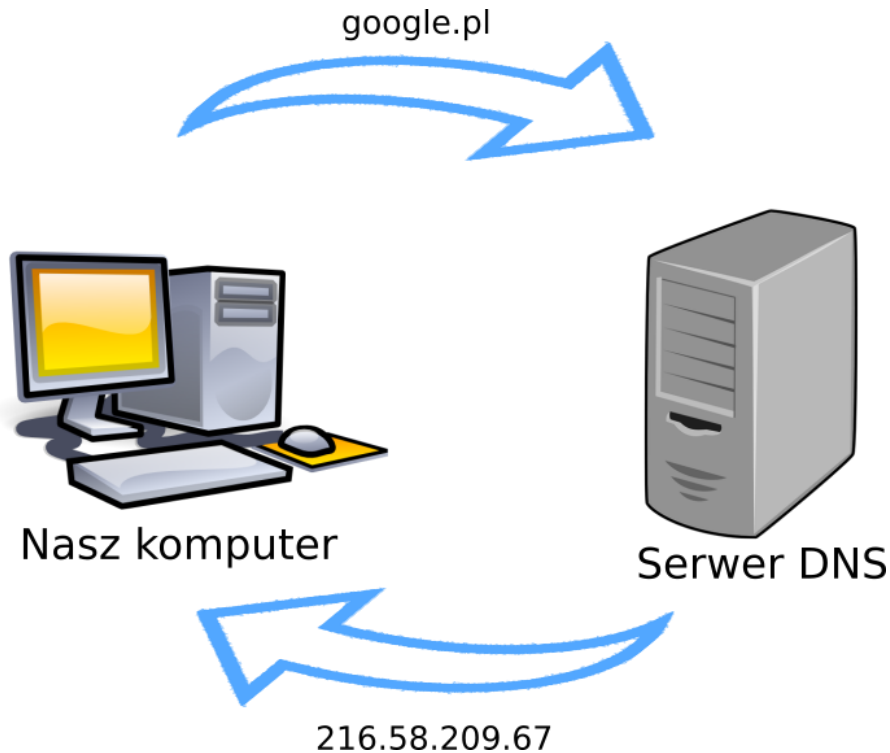
O domenach słów kilka – czym DNS?

- **DNS** czyli Domain Name System to najprościej mówiąc system tłumaczący przeglądarkom nazwy adresów domenowych (np. twojadomena.pl) na adresy IP docelowych serwerów (np. 212.85.96.183). Gdy przeglądarka odbierze tłumaczenie nazwy domenowej, to następuje połączenie i otwierana jest wskazana [strona internetowa](#).
- **Przykład:** książka telefoniczna lub lista kontaktów w naszym telefonie to świetny przykład analogii pasującej do systemu DNS. Możemy przyrównać działanie tego systemu do katalogu, w którym określone nazwy (np. [domeny](#)) powiązane są z określonymi numerami (np. adresy IP).
- Adresy IP przypisane są do określonych serwerów i ich zasobów. Gdyby nie działanie serwerów DNS, zamiast wpisywania adresu strony: <https://home.pl>, musiałbyś korzystać z adresu: 212.85.96.183, który jak przyznasz, nie jest łatwy do zapamiętania.
- Zgodnie z tym co zostało opisane powyżej, za kulisami sieci Internet pracują serwery DNS. Jest to rozbudowana sieć komputerów zlokalizowanych na całym świecie, które nieustannie przekazują sobie wzajemnie informacje o aktualnej konfiguracji Internetu (która [domena](#) prowadzi na jaki adres IP).

Źródło: <https://pomoc.home.pl/baza-wiedzy/dns-co-to-jest-i-jak-dziala>

Uproszczony schemat działania DNS w relacji klient -> serwer

Źródło: http://internet-historia-projekt.keep.pl/dns_ip.html

Jak to działa? Domena -> Serwer DNS -> Strefa DNS

- Każdą domenę internetową przypisujemy do wybranych serwerów DNS, dla ułatwienia jeśli zakupujemy serwer wirtualny wraz z domeną to wybrany usługodawca najczęściej już na etapie zakupu umożliwia powiązanie serwera z domeną i tworzy odpowiednią konfigurację DNS na swoich serwerach DNS;
- Na serwerach DNS utrzymywana jest tzw. strefa DNS, w ramach której definiujemy różnego rodzaju rekordy odpowiadające za zachowanie domeny/subdomen np. wskazanie adresu IP serwera strony (A), definicje serwerów pocztowych (MX), rekordy uwierzytelniające pocztę (DKIM, SPF, DMARC) itd.

Jak wygląda strefa DNS - przykład adambalcerzak.stronazen.pl

Nazwa	TTL	Typ	Wartość
*	900	A	2.57.138.195
adambalcerzak.stronazen.pl.	900	A	2.57.138.195
ftp	900	A	2.57.138.195
localhost	900	A	127.0.0.1
www	900	A	2.57.138.195
adambalcerzak.stronazen.pl.	86400	NS	ns1.zenbox.pl.
adambalcerzak.stronazen.pl.	86400	NS	ns2.zenbox.pl.
adambalcerzak.stronazen.pl.	900	MX	10 mx1.zenbox.pl.
adambalcerzak.stronazen.pl.	900	MX	20 mx2.zenbox.pl.
adambalcerzak.stronazen.pl.	900	MX	30 mx3.zenbox.pl.

Dzięki rekordom typu A kierujemy daną nazwę domeny/subdomeny na konkretny adres IP serwera.

Rekordy NS wskazują serwery DNS do jakich przypisana jest nasza domena.

To na jakie serwery DNS skierowana jest nasza domena ustawiamy u operatora/rejestratora domeny.

Nie ma konieczności zakupu domeny w tej samej firmie, w której posiadamy wykupiony serwer, przy odpowiedniej konfiguracji delegacji DNS i rekordów w strefie wszystko będzie działać poprawnie.

Co więcej możemy mieć do czynienia z sytuacją, w której zarówno domenę, serwer oraz same serwery DNS posiadamy u innych usługodawców.

Połączmy się zatem do serwera plików przez klienta FTP i zobaczymy pliki Wordpressa

Serwer zdalny: /domains/adambalcerzak.stronazen.pl/public_html

Nazwa pliku	Rozmiar p...	Typ pliku	Data modyfikacji	Prawa dost...	Właściciel/Grupa
..					
cgj-bin		Folder plik...	11.10.2022 11:42:29	0755	2012 2020
wp-admin		Folder plik...	30.08.2022 19:40:38	0755	2012 2020
wp-content		Folder plik...	12.10.2022 11:35:56	0755	2012 2020
wp-includes		Folder plik...	30.08.2022 19:40:39	0755	2012 2020
.htaccess	1 916	Plik HTAC...	12.10.2022 13:06:00	0644	2012 2020
.htaccess.bk	662	Plik BK	12.10.2022 11:35:37	0644	2012 2020
400.shtml	1 550	Chrome H...	05.02.2021 09:43:00	0644	2012 2020
401.shtml	1 556	Chrome H...	05.02.2021 09:43:00	0644	2012 2020
403.shtml	1 535	Chrome H...	05.02.2021 09:47:00	0644	2012 2020
404.shtml	1 496	Chrome H...	05.02.2021 09:41:00	0644	2012 2020
408.shtml	1 581	Chrome H...	05.02.2021 09:49:00	0644	2012 2020
500.shtml	1 586	Chrome H...	05.02.2021 09:49:00	0644	2012 2020
index.php	405	Plik PHP	06.02.2020 07:33:11	0644	2012 2020
license.txt	19 915	Dokument ...	01.01.2022 01:15:02	0644	2012 2020
logo.jpg	21 071	Plik JPG	23.06.2020 16:56:58	0755	2012 2020
logo.png	8 563	Plik PNG	23.06.2020 16:56:58	0755	2012 2020
readme.html	7 401	Chrome H...	22.03.2022 22:11:01	0644	2012 2020
wp-activate.php	7 165	Plik PHP	21.01.2021 02:37:00	0644	2012 2020
wp-blog-header.php	351	Plik PHP	06.02.2020 07:33:11	0644	2012 2020
wp-comments-post.php	2 338	Plik PHP	10.11.2021 00:07:01	0644	2012 2020
wp-config-sample.php	3 001	Plik PHP	14.12.2021 09:44:02	0644	2012 2020
wp-config.php	3 506	Plik PHP	12.10.2022 11:35:37	0600	2012 2020
wp-cron.php	3 943	Plik PHP	28.04.2022 11:49:16	0644	2012 2020
wp-links-opml.php	2 494	Plik PHP	19.03.2022 21:31:12	0644	2012 2020
wp-load.php	3 973	Plik PHP	12.04.2022 03:47:07	0644	2012 2020
wp-login.php	48 498	Plik PHP	29.04.2022 16:36:10	0644	2012 2020
wp-mail.php	8 577	Plik PHP	22.03.2022 17:25:03	0644	2012 2020
wp-settings.php	23 706	Plik PHP	12.04.2022 11:26:16	0644	2012 2020
wp-signup.php	32 051	Plik PHP	11.04.2022 13:42:04	0644	2012 2020
wp-trackback.php	4 748	Plik PHP	11.04.2022 13:42:04	0644	2012 2020
xmllrpc.php	3 236	Plik PHP	08.06.2020 21:55:10	0644	2012 2020

Struktura plików i katalogów CMS Wordpress

Standardowa ścieżka plików na serwerze, w przypadku hostingów współdzielonych, domyślnie pliki i katalogi CMSa znajdują się w podkatalogu public_html w folderze o nazwie domeny

Komunikacja Wordpress -> baza danych (wp-config.php)


```
* * ABSPATH
*
* @link https://codex.wordpress.org/Editing_wp-config.php
*
* @package WordPress
*/
```

```
// ** MySQL settings - You can get this info from your web host ** //
/** The name of the database for WordPress */
define('DB_NAME', ' ');

/** MySQL database username */
define('DB_USER', ' ');

/** MySQL database password */
define('DB_PASSWORD', ' ');

/** MySQL hostname */
define('DB_HOST', 'localhost');

/** Database Charset to use in creating database tables. */
define('DB_CHARSET', 'utf8');

/** The Database Collate type. Don't change this if in doubt. */
define('DB_COLLATE', '');
```

Źródło: <https://godeinteractive.com/magazine/wp-content/uploads/2020/01/MySQL-Database-Settings.jpg>

Nazwę użytkownika, nazwę bazy danych, hasło bazy danych oraz adres serwera bazy danych przechowywane są w pliku wp-config.php na serwerze, na którym zainstalowany jest Wordpress.

Połączmy się zatem do bazy danych Wordpressa przez narzędzie phpmyadmin i sprawdźmy ją wygląda jej struktura

phpMyAdmin

Ostatnie | Ulubione

Serwer: localhost » Baza danych: » Tabela: wp_posts

Przeglądaj | Struktura | SQL | Szukaj | Wstaw | Eksport | Import | Operacje | Wyzwalacze

SELECT FROM `wp_posts`

Profilowanie [Edytuj w linii] [Edytuj] [Wyjaśnij SQL] [Utwórz kod PHP] [Odśwież]

Pokaż wszystko | Liczba wierszy: 25 | Filtrowanie wierszy: Przeszukaj tę tabelę | Sortuj wg klucza: Zaden

	ID	post_author	post_date	post_date_gmt	post_content	post_title	post_excerpt	post_status	comment_status	ping_status	post_password	post_name	to_ping	pinged
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	1	1	2022-10-12 10:55:04	2022-10-12 10:55:04	<!-- wp:paragraph --> Szanowni Państwo, <!-- ...	Zajęcia #1		publish	closed	open		zajecia-1		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	2	1	2022-10-12 10:55:04	2022-10-12 10:55:04	<!-- wp:paragraph --> Szanowni Państwo, <!-- ...	O stronie		publish	closed	closed		o-stronie		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	3	1	2022-10-12 10:55:04	2022-10-12 10:55:04	<!-- wp:heading --> Who we are <!-- /wp.hea...	Privacy Policy		draft	closed	open		privacy-policy		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	4	1	2022-10-12 09:35:37	0000-00-00 00:00:00		Automatycznie zapisany szkic		auto-draft	open	open				
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	5	1	2022-10-12 09:38:50	2022-10-12 09:38:50	[\"version\": 2, \"isGlobalStylesUserThemeJSON\": Custom Styles true...			publish	closed	closed		wp-global- styles- twentytwentytwo		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	7	1	2022-10-12 11:00:27	2022-10-12 11:00:27	<!-- wp:paragraph --> Szanowni Państwo, <!-- ...	O stronie		inherit	closed	closed		2-revision-v1		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	8	1	2022-10-12 11:01:10	2022-10-12 11:01:10	<!-- wp:paragraph --> <p>Welcome to WordPress. Thi...	Zajęcia #1		inherit	closed	closed		1-revision-v1		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	10	1	2022-10-12 11:03:12	2022-10-12 11:03:12	<!-- wp:paragraph --> Szanowni Państwo, <!-- ...	O stronie		inherit	closed	closed		2-revision-v1		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	11	1	2022-10-12 11:07:49	2022-10-12 11:07:49	<!-- wp:group (\"align\":\"full\", \"style\": { \"elements\":...	Nagłówek (ciemny, mały)		publish	closed	closed		header-small- dark		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	13	1	2022-10-12 11:13:11	2022-10-12 11:13:11		CMS_01		inherit	open	closed		cms_01		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	14	1	2022-10-12 11:14:36	2022-10-12 11:14:36	<!-- wp:paragraph --> Szanowni Państwo, <!-- ...	Zajęcia #1		inherit	closed	closed		1-revision-v1		
☐ Edytuj ☐ Kopiuj ☐ Usuń	15	1	2022-10-12 11:16:10	2022-10-12 11:16:10	<!-- wp:paragraph --> Szanowni Państwo, <!-- ...	Zajęcia #1		inherit	closed	closed		1-revision-v1		

Plik .htaccess czyli konfiguracja zachowań serwera

W pliku konfiguracyjnym ustalamy dyrektywy określające podstawowe ustawienia katalogów i podkatalogów znajdujących się na serwerze. Dyrektywy zapisane w pliku .htaccess odczytywane są przy każdym żądaniu wysłanym do serwera, dlatego też skutki jego modyfikacji widoczne są natychmiast.

Najczęściej stosowane dyrektywy (głównie podczas działań SEO/DEV) to:

- przekierowania 301 jednego adresu na drugi (w obrębie tej samej bądź innej domeny),
- przekierowanie 301 strony z wersji www na wersję bez www (lub wersji bez www na wersję z www),
- zmiana wersji interpretatora php;
- przekierowanie strony z wersji bez SSL (http) na wersję z SSL (https),
- utworzenie tzw. przyjaznych linków,
- uruchomienie cache przeglądarki (będącego jednym z czynników sprawdzanych podczas testów Google PageSpeed Insight),
- zablokowanie dostępu dla botów lub wybranych adresów IP,
- zablokowanie linkowania bezpośredniego (hotlink),
- ustawienie własnej strony błędu 404 czy innych stron błędów 401, 403, czy 500.

Źródło: <https://ks.pl/sloownik/co-to-jest-htaccess>

Przykładowy wpis do przekierowania ruchu http dla domeny na ruch https:

```
RewriteEngine On
RewriteCond %{HTTPS} !=on
RewriteRule ^ https://%{HTTP_HOST}%{REQUEST_URI} [L,R=301]
```

```
RewriteEngine On
RewriteCond %{HTTPS} !=on
RewriteRule ^ https://%{HTTP_HOST}%{REQUEST_URI} [L,R=301]

# Block the include-only files.
<IfModule mod_rewrite.c>
RewriteEngine On
RewriteBase /
RewriteRule ^wp-admin/includes/ - [F,L]
RewriteRule !^wp-includes/ - [S=3]
RewriteRule ^wp-includes/[^\.]+\.[php]$ - [F,L]
RewriteRule ^wp-includes/js/tinymce/langs/.+\.php - [F,L]
RewriteRule ^wp-includes/theme-compat/ - [F,L]
</IfModule>
|
# BEGIN WordPress
<IfModule mod_rewrite.c>
RewriteEngine On
RewriteBase /
RewriteRule ^index\.php$ - [L]
RewriteCond %{REQUEST_FILENAME} !=-f
RewriteCond %{REQUEST_FILENAME} !=-d
RewriteRule ./index.php [L]
</IfModule>
# END WordPress
```

Standardowy plik .htaccess Wordpressa wzbogacony o wymuszenie przekierowania ruchu http na https

Przykładowe panele firm hostingowych

zenbox Konto [redacted]

Czy wiesz, że możesz zarabiać z Zenbox? [Dołącz do programu partnerskiego](#) →

Hosting eBiznes 25k

Użytkownicy:	13 / 25 000 UU
0%	
Pakiet bonusowy:	0 / 50 000 UU
0%	
12/10/2022 18:40	Przejdź do statystyk

Poczta w chmurze:

0%

Faktury i płatności

Brak niezapłaconych faktur, dziękujemy :)

[Zobacz wszystkie »](#)

Twoje konto

Konto: [redacted]

Login: [redacted]

ID serwera: [redacted]

Adres IP serwera: [redacted]

Adres serwera FTP: [redacted]

Przykładowe panele firm hostingowych

Kylos Data Center

Przeszukaj naszą bazę wiedzy...

Start Usługi Domeny Płatności Program partnerski Pomoc Wyślij zgłoszenie Witaj,

Start / Panel klienta / Twoje usługi / Szczegóły

- Podsumowanie
- Informacje**
- Akcje
- Zaloguj do cPanel
- Zaloguj do WHM
- Zaloguj do Webmail
- Zmień hasło
- Konfiguracja usługi
- Rezygnacja

Add SSL to your website

Activate the padlock icon and protect user privacy

Więcej...

Zaawansowany kreator stron

Pakiet/Domena

Hosting Reseller
Kylos R10

Odwiedź stronę

Statystyki usługi

Zużycie dysku	Zużycie transferu
88	2
88145.99 M / 100000 M	21638.09 M / 1200000 M

Zbliżasz się do limitu przestrzeni dyskowej.

Skróty

Konta email	Przekierowania poczty	Autoresponder	Menadżer plików
Backup	Subdomeny	Dodaj domenę	Zadania crona
Bazy danych MySQL	phpMyAdmin	Awstats	

Przykładowe panele firm hostingowych

Domeny.pl

Start

Usługi

FTP

Domeny

DNS

Poczta

Bazy danych

CRON

Kopie zapasowe **nowość**

Aplikacje

Kreatory stron WWW **nowość**

Historia

Konfiguracja

Adres i
Data wygaśnięcia: 2023-05-24

Liczba domen: 1
Liczba baz danych: 1
Liczba kont e-mail: 1

Start > Pulpit

Sesja wygasa za 29:47s

Pulpit

[Ukryj opis strony](#)

Strona główna panelu to centrum sterowania całej aplikacją. Dostęp do głównych funkcjonalności umożliwiają *nawigacja* umieszczona w lewym pasku bocznym. Główna część stron podzielona jest na kilka mniejszych części. Górny pasek nawigacyjny prezentuje aktualny największy limit użytkownika, *ścieżkę lokalizacji* oraz informacje, dotyczące bieżącej sesji, jak nazwa zalogowanego użytkownika czy pozostały czas sesji. Część nagłówkowa przedstawia opis danej strony, podział zawartości poprzez *karty* oraz filtry i wyszukiwarkę. Główna i najważniejsza część aplikacji zawiera listę elementów w postaci tabeli lub szczegóły elementu w postaci formularza. Stopka prezentuje informacje i łącza drugorzędne.

Statystyki

Adres IP	>
Zużyty transfer	1.3 GB / brak limitu >
Obciążenie CPU	0.5 % / 10 % >
Zajętość dysku	232 MB / 250 GB >

Usługi

DOMENY | BAZY

szukaj... OK 1 wynik

Domena	Skrzynki	Zajętość	Akcje
	1	0 MB	+ >

[zobacz więcej](#)

Moje skróty

[skonfiguruj](#)

Zainstaluj
WordPress

Zainstaluj sklep

Utwórz konto
pocztowe

Utwórz domenę

Utwórz subkonto
FTP

Ostatnie operacje

-	2022-10-12 20:43:41
-	2022-10-12 12:37:09
-	2022-10-12 12:34:40
-	2022-10-10 09:24:42
-	2022-09-22 12:01:00

[zobacz więcej](#)

Ręczna instalacja Wordpress na serwerze dedykowanym lub VPS

- Możliwości jest dużo w zależności od dystrybucji Linuxa jaką zainstalujemy;
- Instalacja tego rodzaju środowiska wymaga wiedzy informatycznej oraz posiadania odpowiedniej infrastruktury;
- Podczas tego kursu skupiamy się na instalacji Wordpressa na wirtualnych serwerach współdzielonych za pomocą kreatora (metoda najszybsza, najprostsza i niewymagająca specjalistycznej wiedzy);
- Osoby zainteresowane tematem instalacji na serwerach dedykowanych mogą zapoznać się z tutorialami dostępnymi online np. dla dystrybucji z rodziny RHEL tutaj <https://www.youtube.com/watch?v=dr08qFTjZS8>

Ręczna instalacja Wordpressa na dowolnym serwerze współdzielonym

- Uproszczoną instalację Wordpressa w trybie ręcznym przedstawia niniejszy materiał wideo;
- Warto wiedzieć w jaki sposób następuje instalacja manualna by mieć wyobrażenie jakie kroki wykonywane mogą być automatycznie przez kreatory instalacji dostępne w panelach administracyjnych firm hostingowych;

<https://www.youtube.com/watch?v=0gjLVvr9pc8>

Instalacja na hostingu współdzielonym opartym o cPanel za pomocą kreatora Softaculus

- Instrukcja wideo pokazująca proces instalacji na hostingach opartych o cPanel: <https://www.youtube.com/watch?v=P4shdoyGfql>

Instalacja Wordpress – hosting z panelem Direct Admin za pomocą kreatora installatron

- Instrukcja poglądowa jak wygląda instalacja na serwerach opartych o panel Direct Admin <https://www.youtube.com/watch?v=TwluubAC3E8>
- W przypadku naszych zajęć będziemy korzystać z wirtualnego serwera współdzielonego udostępnionego dzięki uprzejmości firmy zenbox, mamy tutaj do czynienia z autorskim panelem klienta bazującym na Direct Admin i kreatorze installatron, instrukcja instalacji Wordpressa w zenbox dostępna jest tutaj: <https://www.youtube.com/watch?v=6EDOa0D8oZ0>
- Natomiast teraz na żywo zainstalujemy wspólnie środowiska, na których Państwo będą pracować w ramach zaliczeń.

Dziękuję za uwagę

inż. Adam Balcerzak

WWW.WDIB.UW.EDU.PL

adam.balcerzak@uw.edu.pl

